

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ MÜZİK EĞİTİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Gülnihal GÜL, İsmail BOZKAYA

*Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik
Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bursa, Türkiye*

İlk Kayıt Tarihi: 29.12.2011

Yayına Kabul Tarihi: 25.03.2014

Özet

Okul öncesi dönemde çocuğun müzik eğitiminin dinlendirici, doğal ve eğlendirici, şarkı söyleme ve hareket ile müzik yeteneğini geliştirmeye yönelik olması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle okul öncesi dönem müzik etkinliklerinin bu doğrultuda planlanması ve gerçekleştirilmesi gereklidir. Türkiye’de, günümüz okul öncesi eğitim programlarının uygulanması okul öncesi öğretmenlerinin inisiyatifinde ve sorumluluğundadır. Bu nedenle okul öncesi öğretmenliği lisans programının, öğretmen adayının müzik eğitimi açısından kazanımlarını üst düzeye ulaştırması gerektiği düşünülmektedir.

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenliği lisans programlarının müzik eğitimi açısından değerlendirilmesi amacıyla; Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 4. sınıfta öğrenim gören 36 öğrenciye anket uygulanmış, sonuçları tablolaştırılarak frekans ve yüzde hesapları ile gösterilmiş ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak bu çalışma ile Okul Öncesi Öğretmenliği Programında eğitim gören öğretmen adaylarının müzik eğitimine yönelik yeterlikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarından elde edilen verilere göre, okul öncesi eğitimi dönemi çocukların müzik eğitimini gerçekleştirecek öğretmen adaylarının bu alana yönelik temel bilgi, beceri, tutum ve davranışları yeterince kazanamadıkları belirlenmiş, çocukluk döneminin bu önemli basamağında verilecek müzik eğitiminin, kalıcı izler bırakacak şekilde, iyi eğitilmiş öğretmenler tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Okul öncesi, lisans eğitimi, müzik eğitimi*

THE EVALUATION OF THE UNDERGRADUATE PROGRAM IN PRE-SCHOOL TEACHING IN TERMS OF MUSIC EDUCATION: SAMPLE OF ULUDAĞ UNIVERSITY

Abstract

It is highly important that the music education of a preschooler is soothing, natural, enjoyable and directed towards improving his/her musical skill through singing songs and

movement. Therefore, preschool music activities should be planned and applied accordingly. In Turkey, preschool teachers carry the initiative and responsibility in the application of preschool education programs in our present day. Accordingly, it is considered that the undergraduate program in preschool teaching takes the objectives in music education of a teacher candidate to a high level.

In this study, a survey was applied to 36 students studying in the 4th year of Preschool Teaching in the Department of Primary School at the Faculty of Education of Uludağ University and its results which were shown with frequency and percentage calculations in a table were interpreted to evaluate the undergraduate programs in preschool teaching in terms of music education. Consequently, by using this study, the competencies directed towards music education of teacher candidates studying Preschool Teaching have been tried to be specified. According to the findings of the research, it has been specified that teacher candidates who will teach music to preschool children have not sufficiently acquired the basic knowledge, skills, attitude and behaviours directed towards this area of teaching. Furthermore, it is believed that music education which is to be given in this important stage of childhood should be taught by well trained teachers in such a way that the results are long lasting.

Key words: Pre-school, bachelor 's level, music education

1. GİRİŞ

Doğum ile başlayan öğrenme okul öncesi dönem olan 0-6 yaş arasında da hızlı bir şekilde devam etmektedir. Bu dönemde kazandırılacak bilgi, beceri ve alışkanlıklar, çocuğun kişilik gelişimini ve sonraki yıllardaki öğrenme hayatını önemli ölçüde etkilemektedir (Başal, 2004).

Öğrenme hızının yüksek olduğu okul öncesi dönemde çocuğun gelişiminde eğitim büyük önem taşımakta; eğitimde önde gelen kurum aile olarak görülmektedir. Ancak günümüz bilim ve teknolojisinde aileler çocukların gereksinimlerini karşılamakta güçlük çekmekte; ailelerin önemli destekçileri olan okul öncesi kurumların önemi her geçen gün artmaktadır (Oktay, 2005).

Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenin başlıca amacı, çocuk açısından etkin öğrenmeyi gerçekleştirmektir. Çocuğun ilgi ve yetenekleri, en iyi, kendisi tarafından başlatılmış fiziksel ve zihinsel faaliyetler yolu ile gerçekleşmektedir. Öğretmen etkin öğrenmenin gerçekleşmesi için çocuklara uygun bir çevre sağlamalı ve bu çevrede çocuk; etkin olarak bütün duyuları ile araştırma yapabilmeli, doğrudan deneyimleri ile ilişkileri keşfedebilmeli, malzemeleri kullanıp- dönüştürüp-birleştirebilmeli, büyük ve küçük kaslarını kullanabilmeli ve çevresindeki araç-gereç ile beceri sağlayabilmelidir (Banet, 1990).

Toplumları ve bireyleri değiştirme, biçimlendirme, yönlendirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç olduğu düşünülen eğitim; bilim, teknik ve sanat boyutlarını kapsamakta (Tanrıverdi, 1997); bu üç temel boyuttan biri olan sanat eğitimi, tüm anlam yollarını kapsayan bir süreç olarak düşünülmektedir (Gürtuna, 2007).

Güzel sanatların önemli dallarından biri olan müzik, daha çok sessel ve işitsel niteliktedir. Bireyin kendi müziksel yaşantısının temel alındığı müzik eğitimi, daha çok müziksel bir davranış kazandırma ya da değiştirme süreci olarak değerlendirilir. Müzik eğitiminin hedefi, bireyin kendisi ile çevresi arasında etkili, verimli, gelişmeye elverişli sağlıklı bir ortam yaratmaktır (Uçan, 1994).

Henüz anne karnında iken çocuğun yaşamına giren müzik; annenin söylediği ninniler ile devam eder. Daha sonraları da çocuk çevreden, radyodan, televizyondan duyduğu; evde, okulda, sokakta duyup öğrendiği ve söylediği müzikler ile beslenir, toplumsallaşır (Öztürk, 2004).

Bütün çocuklar doğuştan gelen müzikal yeteneklerini geliştirecek bir yeteneğe sahiptirler. Çocuk erken yaşta müzik konusunda eğitilebilir. Ancak doğru eğitim olmadan çocuğun müzikal gelişimi gerçekleşmez ya da duraksar. Bu nedenle çocukların müzikal gelişimleri öğretmenleri ve aileleri için hayati önem taşımalı; buna dayalı olarak, müziğin okul öncesi eğitiminin ayrılmaz bir parçası olduğu düşünülmeli ve çocuğun grup içinde müzik ve oyun aracılığı ile giderek sosyalleştiği olgusu gözden kaçırılmamalıdır.

Okul öncesi dönemde çocuk yaşam hakkındaki bilgileri öncelikle oyunun etkili süreçlerinde elde eder. Çocuğun müzikal çevresi yeterince zengin ise, yeni müzikal kazanımlarını eğlenceli deneylerle öğrenir ve geliştirir. Yeterli uyarım olmadan çocuk, kendi müzikal oyunları üzerinden çok az şey öğrenebilmektedir.

Okul öncesi dönemde verilen müzik eğitiminin kanıtlanmış pek çok yararı vardır. Örneğin yapılan çalışmalar çocukların müzikal deneyimlerinin onların okur- yazarlık deneyimlerini geliştirdiğini ve sözcük dağarcıklarını arttırdığını göstermektedir. Bununla birlikte çocukların müzikal aktivitelerinin onların motor becerilerini geliştirdiği, çocuklar arasındaki etkileşimi arttırdığı, bastırılmış enerjilerinin serbest kalmasına yardımcı olduğu, kendilerini ifade etmelerine ve müzik dinleme becerisi kazanmalarına katkı sağladığı ifade edilmektedir (Music Council of Australia, 2008).

Müzik etkinliklerine katılan çocukların dil gelişimleri olumlu yönde etkilenmekte, ritme karşı duyarlılıkları artmaktadır. Ayrıca çocukların kendilerini ifade etmelerine yardım ederek, sosyal uyum kazanmalarında önemli rol oynamaktadır (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2000). Şarkı söyleyen bir çocuk sesini kullanmayı öğrenmekte; şarkının sözleri sözcük dağarcığının gelişimine katkıda bulunmaktadır. Çocuğun müzik aktivitelerinde kullandığı çalgılar ve müzik ile birlikte vücudunu kullanmaya çalışması onun psikomotor gelişimine önemli katkılar sağlamakta, başarı ve güven duygusu gibi gelişimlerini de olumlu yönde etkilemektedir (Kandır, 2006). Okul öncesi dönemde, müzik eğitiminin çocukların sosyal hayatları içerisinde kendiliğinden ortaya çıkabilmesi için günlük hayat ile bütünleştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Boyd, 1989).

Okul öncesi dönemde iyi bir müzik eğitimi almış çocukta akıl yürütme, problem çözme, mekansal ve zamansal akıl yürütme ve dil becerisinin gelişeceği; matematiksel becerilerinin artacağı, kısa ve uzun vadede bellek artışının ve sosyal beceri ve sosyal far-

kındalığının artacağı düşünülmekte; yaratıcı zeka ve mantıksal beyin fonksiyonlarının ve düşünme, anlama ve kavrama yeteneğinin gelişeceği varsayılmaktadır (Irwin, 2008).

Bu dönemde çocukların müziğe teşvik edilmesi; onların sosyal, duygusal, fiziksel ve zihinsel gelişimlerini arttırabilmektedir. Çocuğun eğitiminin merkezinde yer alan müzik eğitimi; onun diğer erken dönem öğrenimlerine de uygun ortam hazırlamaktadır. Bu dönemde gerçekleştirilecek müzik etkinlikleri, çocuk tarafından hoşlanılabilecek şekilde düzenlenmeli ve geliştirilebilir olmalıdır. Müzik eğitiminin sürekli olarak geliştirilmesi, uygulanması ve etkin bir müzik eğitimi uygulaması için, öğrencilerin tamamını kapsayan bir müzik öğretim programının uygulanması oldukça önemlidir.

1.1. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Tarihçesi

Osmanlı döneminde uzun süre küçük yaş grubu çocuklara yönelik olarak bir eğitim kurumunun olmadığı düşünülmekte, Fatih Sultan Mehmet zamanında vakıflara bağlı olarak kurulan “Sıbyan Mektepleri” kurumsal okul öncesi eğitimin başlangıcı olarak görülmektedir. Bu okullarda 5-6 yaş çocuklarına yazı yazma, Kur’an okuma, dua okuma gibi eğitimler verilmekteydi (Derman ve Başal, 2010).

19.yy sonları 20. yy başlarında yabancılar ve azınlıklar için büyük kentlerde anaokullarının açıldığı görülmektedir. Kaynaklarda, 1908 yılından önce bazı illerde ve II. Meşrutiyet (1908)’in ilanından sonra İstanbul’da özel anaokullarının açıldığı bilgisi yer almakta, resmi anaokullarının açılmasının Balkan Savaşları’ndan (1912-1913) sonra gerçekleştiği anlaşılmaktadır (Akyüz, 1999).

1913 yılında yürürlüğe giren Tedrisat-ı İptidaiye-i Kanun-ı Muvakkati (İlköğretim Geçici Kanunu)’nde ana okulları ilkokulların bir basamağı sayılmış ve bunların yurdun her yerinde açılması hükmü getirilmiştir. 1915’te Ana Mektepleri Nizamnamesi yayımlanmıştır. Bu düzenlemelerin sonucunda da Osmanlı’da büyük şehirlerde anaokulları çoğalmaya başlamıştır. Ancak 1919 yılında Ana Öğretmen Okulları ve Resmi Anaokulları kapatılmış, 1927 yılında tekrar açılan bu okullar çalışmalarını 1933 yılına kadar sürdürmüşlerdir (Akyüz, 1999).

1923 yılında yürürlüğe giren “Gebe Kadınların ve Emzikli Annelerin Çalıştırılması Nizamnamesi” Cumhuriyet dönemindeki ilk yasal düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. 1952 yılında çıkarılan Anaokulları Yönetmeliği ve 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu o zamana kadar yapılan en kapsamlı düzenleme olmuş; eğitim alanına yönelik olarak okul öncesi eğitim kurumlarına yer verilmeye başlanmıştır (Eurydice/Eurybase, 2009).

1962 yılında yürürlüğe giren Anaokulları ve Sınıfları Yönetmeliği’ne göre okul öncesi eğitim kurumları anaokulları, ana sınıfları, yuvalar ve yurtlar olarak dört grupta ele alınmıştır. 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda okul öncesi eğitim kurumları Türk Milli Eğitim Sistemi genel yapısı içerisinde yer almıştır. 1981’de okul öncesi eğitim yeniden gözden geçirilmiş, 1992 yılında Okul Ön-

cesi Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuş (Eurydice/Eurybase, 2009), XIV. Milli Eğitim Şurası'nda (1993) okul öncesi eğitim bütün yönleri ile ele alınmıştır (Ural ve Ramazan, 2007).

Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde çağdaş bir Türkiye Cumhuriyeti yaratma anlayışı ile özellikle Cumhuriyet'in ilk yıllarında eğitim alanında önemli çalışmalar yapılmış, eğitim yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Ancak bireyin fiziksel ve zihinsel kapasitesinin gelişiminde önemli katkıları olan okul öncesi eğitim programları bu dönemde gereği kadar ele alınamamış, 90'lı yıllara kadar okul öncesi eğitim yeterince hızlı bir gelişim gösterememiştir.

1.2. Türkiye'de Okul Öncesi Öğretmenliği Programı Tarihçesi ve Müzik Dersinin Programdaki Yeri

Osmanlı döneminde 1913-1914 öğretim yılında İstanbul'da Kız Öğretmen Okulu içinde bir Ana Öğretmenliği sınıfı açılmış; bir yıl öğrenimle anaokullarına öğretmen yetiştiren bu okul 1919 yılında yeterli sayıda anaokulu açılmadığı, buna karşılık çok sayıda anaokulu öğretmeni yetiştirildiği gerekçe gösterilerek kapatılmıştır (Akyüz, 1999).

Cumhuriyet döneminde ise; 1927-1928 öğretim yılında öğretim süresi iki yıl olan Ana Öğretmen Okulu açılmış; 1930-1931 yılında bu okul İstanbul Kız Öğretmen Okuluna nakledilmiş, ancak 1933 yılında kapatılmıştır (Başal, 2004). Bu okullarda eğitim gören öğretmen adayları haftada 1 saat müzik dersi almıştır (Kavak, Aydın ve Akbaba, 2007).

1935 yılında Ankara'da Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu açılmış, bu okul bünyesinde yer alan "Çocuk Bakım ve Bıçkı- Dikiş Bölümü" programı ile anaokulları için öğretmen yetiştirilmeye başlanmış, bu programda okuyan öğrenciler haftada 1 saat müzik dersi almıştır (Kavak, Aydın ve Akbaba, 2007) .

1961-1962 öğretim yılında Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulundaki bu bölüm, okul öncesi eğitime yönelik program değişikliği ile "Çocuk Gelişimi ve Eğitimi" adını almış ve kız enstitülerine çocuk gelişimi öğretmeni yetiştirmenin yanı sıra okul öncesi eğitim kurumlarına da öğretmen ve yönetici yetiştiren bir kurum olmuştur (Başal, 2004).

Bu gelişmeleri izleyen dönemde ilköğretmen okulları, iki yıllık eğitim enstitüleri ve eğitim yüksek okullarında eğitim gören öğretmen adaylarının, programlarında yer alan müzik dersi ile ilgili kazanımlarını gerektiğinde okul öncesi eğitim kurumlarında bir ölçüde değerlendirdikleri ve müzik eğitimine katkı sağladıkları düşünülebilir.

1997-98 öğretim yılında İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalları, Yüksek Öğretim Kurulunun 06.11.1997 tarih ve 534/22449 sayılı kararı ile uygulamaya konulmuştur. 1998-1999 ders yılında eğitime başlanılan bu programda, müzik dersleri 3. ve 4.yy'da Müzik Öğretimi I ve Müzik Öğretimi II adı altında 2 saat teorik ve 2 saat uygulama olmak üzere 4'er saat verilmeye başlanmıştır. 21 Temmuz 2006 tarihli Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı kararı ile Eğitim Fakültelerinin ilk ve orta-

öğretime öğretmen yetiştiren bölümlerinde yürütülen programlara yeni bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre okul öncesi eğitimi lisans programlarında da bazı değişiklikler olmuş, müzik dersleri 5. yy'da haftada 1 teorik 2 uygulama 3 saat, 6.yy'da haftada 2 teorik 2 uygulama 4 saat olmak üzere gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Okul öncesi öğretmenliği lisans programında, öğretmen adaylarının Müzik Eğitimi I dersinde, Türkiye'de ve dünyadaki müzik türlerinin ve çalgıların tanıtımı ve özellikleri, temel solfej eğitimi (nota öğretimi, değerler, tartım çalışmaları, ses aralıkları, majör-minör diziler, basit Türk müziği dizileri, ölçü, tempo, nüans kavramları, ses değiştirici işaretler), sesi doğru kullanma ve doğru şarkı söyleme teknikleri, çocuk şarkıları üzerinde dikte ve deşifre çalışmaları ve eşlik çalgısı eğitimi almaları; Müzik Eğitimi II dersinde ise okul öncesi eğitimde müziğin önemi, müzik ve eğitim ilişkisi, 0-8 yaş çocuğunun müzik gelişimi ve müzikal becerileri, okul öncesi eğitim programındaki hedeflere ulaşmada müziğin kullanımı ve buna uygun repertuar oluşturma, çocuk şarkılarının tanıtımı ve analizi, çocuk şarkılarının seçiminde dikkat edilecek ölçütler, okul öncesi çocuklarına şarkı öğretme teknikleri, okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi ile ilgili eğitim ortamı ve donanımın oluşturulması, dünyada okul öncesinde müzik eğitimi ile ilgili farklı yaklaşımlar konularında yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmaları ön görülmüştür (Eğitim, 2007).

1.3. Problem Cümlesi

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında verilen müzik eğitiminin öğrenci görüşleri açısından kazanımları nelerdir?

1.4. Alt Problemler

1. Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dallarında gerçekleştirilen müzik eğitimi içerik açısından yeterli midir?
2. Öğretmen adayları okul öncesi eğitiminde müzik eğitimi planlama ve uygulamalarını gerçekleştirmek için yeterli donanıma sahip midir?
3. Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı lisans programında yer alan Müzik Eğitimi I-II dersleri haftalık ders saati olarak yeterli midir?

1.5. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma ile elde edilen verilerle, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalında lisans eğitimi boyunca verilen müzik eğitimi ile ilgili değerlendirme yapılarak belirli bir görüş oluşturulması; bu görüş doğrultusunda Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programlarında öğretmen adaylarına verilmekte olan müzik eğitiminin etkili ve işlevsel biçimde uygulanmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

1.6. Sayılılar

Bu araştırmanın dayandığı temel sayıtlar şunlardır:

1. Araştırmaya katılan öğretmen adayları gerçek görüşlerini yansıtmışlardır.
2. Araştırma için gerçekleştirilen anket formları araştırmanın kapsam geçerliği açısından yeterlidir.

1.7. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2010-2011 eğitim- öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinden elde edilen veriler ile sınırlıdır.

2. Araştırma bulguları öğrenci görüşlerini belirlemek için geliştirilen anket formu ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu araştırma genel tarama modelinde desenlenmiştir. Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencilerinin lisans eğitimleri boyunca aldıkları müzik eğitimini değerlendirmek amacı ile tarama yapılmıştır.

Tarama modelleri, var olan durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay ve olgular, içinde buldukları koşullara göre ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Olgu ve olayları herhangi bir biçimde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2008).

Bu çalışmada Okul Öncesi Öğretmenliği adaylarının aldıkları müzik eğitiminin yeterliği konusundaki görüşlerini belirlemek amacıyla anket yoluyla veri toplanması gerekli görülmüştür. Anket sorularının hazırlanması aşamasında okul öncesi müzik eğitimi alanında uzman kişilerin görüşlerine başvurularak kapsam geçerliği sağlanmıştır. Örneklem grubuna uygulanmak üzere, anket ölçme aracı geliştirilerek 36 kişilik öğrenci grubuna uygulanmıştır.

Anket uygulamalarından elde edilen bulguların istatistiksel olarak ifade edilmesinde frekans (f) ve yüzde (y) kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca aldıkları müzik eğitimleri ile ilgili görüşlerini tespit etmek amacı ile uygulanan anketten toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitimleri Boyunca Aldıkları Müzik

Eğitimi ile İlgili Görüşleri

İfadeler	Görüşler									
	5		4		3		2		1	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Müzik etkinlikleri için uygun müzik aletlerini yeterli düzeyde kullanabiliyorum.	1	2,8	4	11,1	17	47,2	12	33,3	2	5,6
2. Müzik etkinliklerinde kullanabileceğim yeterli çocuk müziği dağarına sahibim.	4	11,1	8	22,2	14	38,9	9	25	1	2,8
3. Nota bilgim müzik etkinliklerinde çalışmalarımı kolaylaştırıyor.	8	22,2	8	22,2	14	38,9	5	13,9	1	2,8
4. Şarkı öğretimi konusunda yeterli bilgiye sahibim.	6	16,7	16	44,4	6	16,7	7	19,4	1	2,8
5. Çocukların ses özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun şarkıların seçiminde zorlanmıyorum.	7	19,4	20	55,6	7	19,4	-	-	2	5,6
6. Şarkı öğretim yöntemleri konusunda (tümevarım, tümdengelem vb.) yeterli bilgiye sahibim.	9	25	12	33,3	9	25	5	13,5	1	2,8
7. Ritim çalışmaları konusunda yeterli bilgiye sahibim.	5	13,9	9	25	16	44,4	5	13,9	1	2,8
8. Çocukların gelişim özelliklerine uygun müziksel işitme eğitimi verecek yeterli bilgiye sahibim.	1	2,8	9	25	12	33,3	12	33,3	2	5,6
9. Ses eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahibim.	-	-	7	19,4	10	27,8	15	41,7	4	11,1
10. Çocukların seslerinin gelişim özellikleri hakkında yeterli bilgiye sahibim.	1	2,8	5	13,9	23	63,9	4	11,1	3	8,3
11. Şarkı öğretiminden önce yapacağım nefes alıştırma çalışmaları konusunda yeterli bilgiye sahibim.	8	22,2	12	33,3	10	27,8	5	13,9	1	2,8
12. Şarkı öğretimden önce yapacağım ses alıştırma çalışmaları konusunda yeterli bilgiye sahibim.	7	19,4	6	16,7	16	44,4	6	16,7	1	2,8
13. Müzik etkinlikleri sırasında kullanabileceğim çalgıların kullanımı konusunda zorlanıyorum.	1	2,8	7	19,4	10	27,8	18	50	-	-
14. Müzik etkinlikleri sırasında kullanabileceğim müzikli oyunlar konusunda yeterli bilgiye sahibim.	6	16,7	11	30,5	15	41,7	3	8,3	1	2,8
15. Müzik etkinlikleri sırasında sesimi doğru ve etkili bir şekilde kullanabiliyorum.	6	16,7	13	36,1	12	33,3	5	13,9	-	-
16. Çocukların gelişim düzeylerine uygun çalgı eğitimi verebilecek yeterlikteyim.	1	2,8	5	13,9	12	33,3	14	38,9	4	11,1
17. Dalcroze yöntemi ile ilgili bilgi sahibiyim.	-	-	-	-	1	2,8	3	8,3	32	88,9
18. Kodaly yöntemi ile ilgili bilgi sahibiyim.	-	-	-	-	1	2,8	5	13,9	30	83,3
19. Orff-Schulwerk yöntemi ile ilgili bilgi sahibiyim.	2	5,6	-	-	4	11,1	8	22,2	22	61,1

İfadeler	Görüşler									
	5		4		3		2		1	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20.Lisans eğitimi sırasında aldığım müzik eğitimi, okul öncesi müzik eğitimi programına uygun yeterlikte donatmaktadır.	5	13,9	8	22,2	12	33,3	6	16,7	5	13,9
21.Müzik etkinliklerini organize etme konusunda yeterli donanımına sahibim.	4	11,1	11	30,5	10	27,8	10	27,8	1	2,8
22.Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans eğitimi programındaki müzik ders saatini yeterli buluyorum.	8	22,2	8	22,2	10	27,8	2	5,6	8	22,2
N= 36	(5) Tamamen katılıyorum		(4) Katılıyorum		(3) Kısmen katılıyorum		(2) Katılmıyorum		(1) Kesinlikle katılmıyorum	

Tabloda görüleceği gibi okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının %47,2'si müzik etkinlikleri için uygun müzik aletlerini kısmen kullanabildiklerini belirtirken, % 33,3'ü kullanamadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının %86,1'inin müzik etkinlikleri için müzik aletlerini yeterli düzeyde kullanamadıkları görülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının %38,9'u müzik etkinlikleri için kullanabilecekleri yeterli müzik dağarına kısmen sahip olduklarını belirtirken; %25'i sahip olmadıklarını dile getirmişlerdir. Buradan yola çıkılarak öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun, müzik etkinliklerinde kullanabilecekleri yeterli müzik dağarına sahip olmadıkları düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının %38,9'u müzik etkinliklerini düzenlemede nota bilgilerini kısmen yeterli, %13,9'u yetersiz, %2,8'i kesinlikle yetersiz bulmaktadır. Buradan öğretmen adaylarının yarısından fazlasının nota bilgilerini müzik etkilerinde kullanmak için yetersiz buldukları görülmektedir.

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu şarkı öğretimi ve yöntemleri ile çocukların ses ve gelişim özellikleri; ayrıca tümevarım ve tümdengelim gibi şarkı öğretim yöntemleri konusunda yeterli oldukları görüşüne sahiptir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının %44,4'ü ritim çalışmaları konusunda kısmen yeterli olduklarını düşünürken, %13,9 yeterli olmadıklarını düşünmektedirler. Buradan yola çıkarak öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun ritim çalışmaları konusunda yetersiz olduğu düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarına çocukların gelişim özelliklerine uygun müziksel işitme eğitimi verme yeterliklerine ilişkin görüşleri sorulduğunda; %33,3'ü kısmen yeterli olduklarını, %33,3'ü ise yeterli olmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarının ses eğitimi verme konusundaki yeterliklerine ilişkin görüşleri sorulduğunda da; %27,8'i kendisini kısmen yeterli görürken, %41,7'si yetersiz, %11,1'i de tamamen yetersiz gördüklerini ifade etmişlerdir. Özetle; öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu müziksel işitme ve ses eğitimi verme konusunda yetersiz olduklarını düşünmektedirler.

Çocukların ses gelişim özellikleri hakkında öğretmen adaylarının %63,9'u kısmen yeterli olduğunu, %11,1'i yetersiz olduğunu ve %8,3'ü kesinlikle yetersiz olduğunu belirtmektedir. Buradan öğretmen adaylarının %83,3'ünün çocukların ses gelişim özellikleri konusunda yeterli bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Ayrıca bu düşünce öğretmen adaylarının ses eğitimi verme konusunda ortaya koydukları görüşleri ile

paralellik göstermektedir. Bu durumda, okul öncesi eğitimi programlarının eksenini oluşturan ve diğer öğrenmelerin gerçekleşmesine katkı sağlayan müzik eğitimi konusunda; okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının hem o yaş grubu çocuğun ses yapısını tanımadada, hem de verilecek eğitimin niteliği konusunda yeterli olmadığı anlaşılmaktadır.

Öğretmen adayları nefes alıştırma yaptırma konusunda kendilerini yeterli görürken, büyük çoğunluğu ses alıştırma konusunda yeterli olmadıklarını düşünmektedirler. Çocukların ses gelişim özellikleri konusunda yeterli olmadıklarını düşünen öğretmen adaylarının, ses alıştırma yaptırma konusunda da kendilerini yetersiz bulmaları iki görüş arasındaki paralelliği göstermektedir.

Müzik etkinlikleri sırasındaki çalgı kullanımı yeterliklerine ilişkin öğretmen aday görüşleri alındığında %27,8'si kısmen yeterli olduklarını, %50'si ise yetersiz olduklarını düşünmektedirler. Özetle öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müzik eğitimleri sırasında aldıkları çalgı eğitimlerinin çocukların müzik eğitimleri sırasında kullanabilmeleri açısından yetersiz olduğu söylenebilir.

Müzikli oyunların müzik etkinlikleri sırasında kullanımı konusunda öğretmen adaylarının %16,7'si kendilerini tamamen yeterli görürken, %30,5'i yeterli, %41,7'si kısmen yeterli, %8,3'ü yetersiz ve %2,8'i kesinlikle yetersiz görmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının %16,7'si müzik etkinlikleri sırasında seslerini tamamen doğru ve etkili bir biçimde, %36,1'i doğru ve etkili bir biçimde, %33,3'ü ise kısmen doğru ve etkili bir biçimde kullandıklarını ve %13,9'u ise kullanmadıklarını bildirmektedirler. Buradan öğretmen adaylarının yarısının müzik etkinlikleri sırasında müzikli oyun kullanımı konusunda kendilerini yeterli görmedikleri; büyük çoğunluğunun ise seslerini doğru ve etkili bir biçimde kullanım konusunda kendilerini yeterli gördükleri söylenebilir.

Çocukların gelişim düzeylerine uygun çalgı eğitimi verebilme konusunda, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu kendilerini yetersiz görmektedirler. 7. ifadeye yönelik olarak bildirilen görüş ile bu görüşün paralellik gösterdiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin tamamına yakınının Dalcroze, Kodaly ve Orff-Schulwerk gibi çağdaş müzik öğretim yaklaşımları konusunda yeterli bilgi sahibi olmadıkları söylenebilir. Ancak bu tür yaklaşımların uygulanmasının çocukların müziksel gelişimlerine büyük katkı sağlayacağı ve bu nedenle öğrencilerin müzik eğitimleri sırasında bu yaklaşımlara yer verilmesinin büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Lisans eğitiminde alınan müzik eğitiminin, öğretmen adayını okul öncesi müzik eğitimi programına uygun yeterlikte donatıp donatmadığına ilişkin öğretmen aday görüşlerine yer verildiğinde; öğretmen adaylarının %13,9'unun aldıkları eğitimi tamamen yeterli, %22,2'sinin yeterli, %33,3'ünün kısmen yeterli, %16,7'sinin yetersiz ve %13,9'unun kesinlikle yetersiz buldukları görülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının müzik etkinlikleri organize etme konusunda da kendilerini tamamıyla yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Öğretmen adaylarının %22,2'si okul öncesi öğretmenliği lisans eğitimi programındaki müzik ders saatini tamamen yeterli görürken, %22,2'si yeterli, %27,8'i kısmen yeterli, %5,6'sı yetersiz ve %22,2'si kesinlikle yetersiz bulmaktadır. 21.ve

22. ifadeler karşılaştırıldığında öğrencilerin aldıkları müzik eğitimini gerek içerik ve gerekse ders saati açısından yetersiz buldukları düşüncesi ile örtüştüğü görülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Lisans eğitimlerini Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalında alan öğretmen adaylarının, müzik etkinlikleri sırasında müzik aletlerini yeterli düzeyde kullanamadıkları ve aldıkları çalgı eğitimlerini yetersiz buldukları görülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının yetersiz bir çocuk müziği dağarcığına sahip oldukları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının nota bilgilerine tam olarak güvenmedikleri ve müziksel işitme eğitimi verme konusunda kendilerini yetersiz buldukları belirlenmiştir. Bununla birlikte şarkı öğretim yöntemleri, ritim çalışmaları konusunda da kendilerini yetersiz buldukları görülmektedir.

Öğretmen adaylarının ses eğitimi verme konusunda kendilerini yeterli görmedikleri ve çocukların seslerinin gelişim özellikleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının ses eğitimine yönelik olarak gerçekleştirecekleri nefes ve ses alıştırma konusunda yeterli olmadıkları görülmüş; müzik etkinlikleri sırasında seslerini etkili ve verimli bir şekilde kullanabilme yeterliğine sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının çağdaş müzik öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin okul öncesi eğitiminde nasıl kullanılacağı konusunda yetersiz oldukları görülmüştür.

Öğretmen adayları lisans eğitiminde aldıkları müzik eğitimini gerek içerik ve gerekse ders saati açısından yetersiz bulmaktadırlar.

Belirlenen bu sorunlarla ilgili olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca aldıkları müzik eğitimi ile verecekleri eğitimin gereklerine uygun olarak bir müzik aletini eşlik yapabilecek düzeyde çalabilmeleri ve müzik etkinliklerinde kullanabilmeleri, bir çocuk müziği dağarcığına sahip olmaları gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının lisans eğitimleri sırasında nitelikli bir çalgı eğitimi almalarının ve çalgılarını müzik etkinlikleri sırasında okul öncesi çocukların yaş grubuna uygun biçimde etkili ve verimli bir şekilde kullanabilecek durumda olmalarının gerektiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin lisansta aldıkları müzik eğitimlerinde iyi bir nota eğitimi almaları ve şarkı öğretim yöntemleri ve ritim konusunda eğitilmeleri önemli görülmektedir.

Okul öncesi dönem çocuklarının müzik eğitimlerinde ses eğitimi ve şarkı öğretiminin büyük öneme sahip olduğu; bu nedenle öğretmen adaylarının bu yaş grubu çocukların eğitimine ilişkin “müzik öğretim yöntemleri” adı altında bir ders almaları gerektiği düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının meslek yaşamları boyunca ağırlıklı olarak kendi seslerini

kullandıkları düşünüldüğünde; lisans eğitimlerinde “bireysel ses eğitimi” dersi almaları, seslerini doğru ve etkili bir biçimde kullanabilmeleri açısından yararlı görülmektedir.

Okul öncesi müzik eğitiminde yer verilen çağdaş müzik öğretim yöntemlerinin uygulaması konusunda öğretmen adaylarının etkili ve kalıcı bir eğitim almaları gerekmektedir.

Okul öncesi eğitimde müziğin etkili ve verimli bir eğitim aracı olduğu düşüncesinden yola çıkılarak; lisans eğitiminde verilen müzik eğitiminin ders saati açısından artırılması ve içeriğinin zenginleştirilmesi önemli görülmektedir.

Araştırma sonuçlarından, okul öncesi öğretmenliği programı içinde yer alan müzik eğitimi derslerinin; genel müzik eğitimi anlayışı içinde bu ana bilim dalında eğitim gören tüm öğretmen adaylarına verildiği görülmekte; ancak bu öğretmen adaylarının okul öncesi dönem müzik etkinliklerini gerçekleştirmede kendilerini donanımlı bulmadıkları anlaşılmaktadır. Oysa müzik eğitimi dersi ve uygulamaları, özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programlarda, özel müzik yeteneği olan öğretmen adayları ile gerçekleştirilmektedir.

Sonuç olarak; okul öncesi öğretmenliği lisans programlarının, okul öncesi dönemi müzik eğitimi açısından yeniden düzenlenerek daha etkili hale getirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

5. KAYNAKLAR

- Akyüz, Y. (1999). Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1999'a), (7. Basım). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Aral, N., Kandır A. ve Can Yaşar, M. (2000). Okul Öncesi Eğitim ve Ana Sınıfı Programları. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Banet, B. (1990). Gelişim Açısından Sağlam Bir Okul Öncesi Programına Doğru., S. Bekman. (Editör). Erken Çocukluk Eğitiminde Farklı Modeller Semineri, İstanbul.
- Başal, H. A. (2004). Gelişim ve Psikoloji: Nasıl Mutlu Bir Çocuk Yetiştirebiliriz?. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Boyd, A. E., (31 July- 4 August 1989). Music in Early Childhood.I, Paper presented at the International Conference on Early Education and Development, *Hong Kong*.
- Derman Taner, M., ve Başal, H. A. (2010). Cumhuriyet'in İlanından Günümüze Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretimde Niceliksel ve Niteliksel Gelişmeler. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(11), 560-569. Web: www.sosyalarastirmalar.com/cilt3/.../taner_meral_handanbasal.pdf adresinden 15 Haziran 2010'da alınmıştır.
- Eğitim. (2007). 20 Mayıs 2010 tarihinde <http://egitim.uludag.edu.tr/ilkogretim/okuloncesiogrt/dersler.html> adresinden alınmıştır.
- Eurydice/Eurybase.(2009). Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi. Web:http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/TR_TR.pdf adresinden 16 Ekim 2010'da alınmıştır.
- Gürtuna, S. (2007). Çocuk ve Sanat Eğitimi. (4.Basım). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Irwin, P. (2008). Current Trends in Early Childhood Music Education. Web: <http://www.mca.org>.

- au/web/component/option,com_kb/task,article/article,106/ adresinden 13 Aralık 2010'da alınmıştır.
- Kandır, A. (2006). Müziğin Çocuğun Gelişimindeki Yeri ve Önemi. *Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması* (2.Basım). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Karasar, N. (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (18. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavak, Y., Aydın, A. ve Altun Akbaba. S. (2007). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007). Ankara: T.C. Yüksek Öğretim Kurulu.
- Music Council of Australia . (2010). Music in Early Childhood Education: A Submission from the Music Council of Australia. Web: www.mca.org.au adresinden 5 Ocak 2010'da alınmıştır.
- Oktay, A. (2005). 21. Yüzyıla Girenken Dünyada Yaşanan Değişimler ve Erken Çocukluk Eğitimi., M. Sevinç. (Editör). Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar 1, (s.18-30). İstanbul: Morpa Yayınları.
- Öztürk, A. Okul Öncesi Eğitimde Müzik. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Tanrıverdi, A. (1997). AGSL Müzik Bölümlerinde Uygulanan Çalgı Eğitimi ve Viyolanın Çalgı Eğitimi İçerisindeki Yeri. *Müzik ve Sanat Dergisi*, 25, 7-9.
- Ural, O., ve Ramazan, O. (2007). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü., S. Özdemir, H. Bacanlı, M.Sözer. (Editörler). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (1.Basım) (s. 11-56). Ankara: Adım Ajansı.

EXTENDED ABSTRACT

All children have an inborn talent to develop their musical skills. However, a child's musical ability does not develop or continue without the right education. Therefore, children's musical development should carry great importance for their teachers and families; music should be thought of as an inseparable part of pre-school education.

Music education has proven benefits in pre-school. Research shows that the children's experiences with music increase their experiences with literacy and expand their vocabulary. Besides this, it is said that the children's music activities develop children's motor skills, increase the interaction between them, help them to release their suppressed energy, and help them to gain the skills of expressing themselves and listening to music.

In pre-school, the music education program should be carried out in a creative environment; it should be organized and developed in a way which will be enjoyed by the child.

Music education has been shown in general terms in the present-day education programs of pre-school, and the pre-school teacher who teaches music takes the initiative in the application of music education without giving the details. Therefore, it is important that the teacher who teaches music is qualified in this area, and it is important that the undergraduate program in pre-school teaching enables the teacher candidate to reach a high level of achievement in terms of music education.

In the Department of Pre-school Education Program which has been put into application since the academic year 1998-1999, music lessons under the name of Music Teaching I and Music Teaching II have started to be 4 hours each in which 2 hours are theory and 2 hours are

application in the 3rd and 4th halves of the undergraduate program. With the decision made by the Higher Education Council on the 21st of July 2006, the programs carried out in the departments of Education Faculties which train teachers for primary and secondary schools have been given their final form, and some changes have been made in the undergraduate programs in pre-school teaching. According to this, lectures on music in the 5th half of the undergraduate program have been carried out as 1 hour of theory and 2 hours of application with a total of 3 hours in a week, and in the 6th half of the undergraduate program, lectures on music have been carried out as 2 hours of theory and 2 hours of application in a week.

In the undergraduate program in pre-school teaching, it has been foreseen that the teacher candidates receive education in Music Education I in these areas: the features of the types of music and instruments in our country and in the world, the fundamental solmization, the appropriate use of the voice and the techniques in singing appropriately, studies about dictating and deciphering nursery rhymes and playing in accompany to an instrument. As for Music Education II, the importance of music in pre-school teaching, the relationship between music and education, the musical development and skills of a child between 0 and 8 years of age, the use of music in the achievement of goals in the education program of a pre-school and forming a suitable repertoire for this, the introduction and analysis of nursery rhymes, the measures taken when selecting nursery rhymes, the techniques in teaching songs to children in pre-school, the formation of the educational environment and equipment regarding music education in pre-schools, and having the knowledge, skills and qualifications of various approaches in the world associated with music education in pre-schools have been foreseen. However, it is thought that this specified foresight will not come true properly with the hours of lectures on music in the undergraduate program in pre-school teaching.

It is known that music education is given by pre-school teachers in pre-school. Therefore, it is believed that they need to be qualified in teaching music. Based on this thought, a survey has been introduced to the students who are in their 4th year studying at the Department of Pre-school Teaching in the Primary Education Department of Uludağ University in order to evaluate their music education they receive throughout their undergraduate studies; in the light of the findings, the proficiencies in terms of music education of the teacher candidates studying the undergraduate program in pre-school teaching have been tried to be put forward.

It can be seen from the results of the research that lectures on music teaching in the pre-school teaching program are given to all the teacher candidates in this department within the concept of general music education, whereas in courses in which students are taken with a special aptitude test, lectures on music education and its applications are carried out by teacher candidates who have a special musical skill.

Consequently, music lessons should be given by music teachers in secondary schools, primary schools and pre-schools; the undergraduate program in music teaching should be re-organized accordingly too.